

Цікавае параўнаньне

М. Багдановіч і жyd. паэт Нэйдус

Ведамы малады жыдоўскі паэт Ш. Каган, які цікавіцца беларускай літаратурай і некаторыя вершы беларускіх паэтаў пераклаў на жыдоўскі язык, нядаўна зьмясьціў у віленскай жыдоўскай газэце „Унзэр Тог“ вельмі цікавы артыкул п. н. „Беларускі Нэйдус“. У артыкуле гэтым Ш. Каган даўшы ў перакладзе на жыдоўскую мову некаторыя вершы беларускага паэта Максіма Багдановіча параўноўвае іх да вершаў жыдоўскага паэта Лейбы Нэйдуса і сьцьвярджае вялікае падабенства ў творчасьці а такжа і ў жыцьці абодвух паэтаў.

„Як-жа падобныя яны — кажа Ш. Каган — адзін да аднаго — як творчасьцю, так і жыцьцём. Гэтыя два паэты нашага краю, каторыя жылі ў тым самым часе здалёк адзін ад другога, ня знаючы адзін аднаго, сьпявалі тыя самыя песьні, хоць славамі розных моваў.“

Максім Багдановіч радзіўся ў Менску ў 1892 г. Рос ён і гадаваўся ў Ніжнім Ноўгарадзе, дзе яго бацька, беларускі этнограф, нарадаволец, мусіў жыць дзеля заробаткаў. Толькі ў 1912 г., ужо як ведамы беларускі паэт, прыбыў ён у Вільню і ў 1913 г. выдаў свае вершы ў кніжцы п. н. „Вянок“. З дзіцячых гадоў хворы на сухоты лёгкіх ён аднак ня пільнуе сябе і аддаецца цалком культурнаму руху ў Менску, куды ён прыехаў у 1916 г. пасля сканчэньня яраслаўскага ліцэю. Але хвароба не пазваляе яму доўга трымацца на нагах, ён выяжджае лячыцца ў Крым і памірае там у маі 1917 г., на 25 годзе жыцьця.

Лейба Нэйдус радзіўся на два гады раней, у 1890 г. Сваю кніжку „Лірыка“ выдаў ён у Вільні на два гады пазьней, чымся выйшаў „Вянок“. І ён таксама не шанаваў свайго здароўя і аддаў свае ўсе сілы жыдоўскай культуры — пісаў без перарыву, ладзіў літ. вечары і выяжджаў з рэфэратамі аб жыдоўскай літаратуры ўва ўсе маленькія мястэчкі Літвы, каторая была тады акупаваная Немцамі. Ён памёр у 1918 годзе, перажыўшы Багдановіча на адзін год.

Але ня толькі сваім жыцьцём былі падобны да сябе гэтыя два паэты. Іхняе значэньне для літаратуры, для каторых разьвіцьця тварылі, было такое самае: за-

Памёр Адв. Самуілёнак

12.II.1939 г. пасля доўгай і цяжкай хваробы памёр ад сухотаў малады і вельмі таленавіты пісьменьнік Савецкай Беларусі, Адвард Людвігавіч Самуілёнак.

Радзіўся ён ў 1907 г. 23 ліпеня ў Пецярбурзе, у сям’і чорнарабочага. Бацька яго паходзіў з сялянскай сям’і з Дрысенскага раёну, які гранічыцца з Браслаўскім і Дзісенскім павятамі; тут падросшы прабываў і вучыўся пісьменьнікі. Шырэйшую літаратурную працу пачаў А. С. ў рэдакцыі часопісу „Чырвоная Полаччына“ ў Полацку, а пасля, ад 1934 г., у Менску, дзе прабываў да апошніх дзён свайго жыцьця.

Апрача дробных вершаў, паэм, навэль і апавяданьняў, друкаваных у „Чырвонай Полаччыне“ і інш. часопісах, напісаў Адв. С. вялікія наступныя творы: „Насустрач будучыні“ (аповесьць), „Цагліна каземата“, „Русальчыны сьцежкі“, „Тэорыя Каленбрун“ (аповесьць), „Пажар павуціньня“ (трылёгія, асталася ў рукапісе), „Пункт апоры“, „Будучыня“ (раман), „Сержант Дроб“, „Дачка эскадрона“ (зборнік апавяданьняў) і „Пагібель ваўка“ (п’еса). — Ужо з гэтага пералічэньня твораў відаць, што сьмерць забрала Беларускаму нязвычайна плоднага пісьменьніку.

Грамадзяне! Памятайце аб беларускай моладзі і прысылайце ахвяры на дапамагавы фонд беларускім незаможным а здольным вучням і студэнтам на адрас: Red. „Slachy Moladzi“ — Wilno, Zavalnaja vul. 1—2.

слуга Багдановіча перад усім у тым, што ён першы ўвёў у беларускую паэзію розныя формы сусьветнае літаратуры. У яго „Вянку“ мы знаходзім сонэты, трыолеты, тэціны, рондо, октавы і г. п. Гэтым-жа самым бліснуў Лейба Нэйдус у сваёй кніжцы „Лірыка“ ў жыдоўскай літаратуры. Праўда, яны абодва былі пад уплывам расейскае паэзіі, у каторай у тыя часы паўсталі вялікія мастацкія формаў, а можа нават праз іх пасрэдніцтва знаходзім мы ў „Вянку“ словы Поля Вэрлена „De la musique avant tout chose“ (перадусім музыка), каторыя Лейба Нэйдус паставіў як motto сваёй першай кніжкі, але тады было шмат жыдоўскіх і беларускіх паэтаў і ў нікога форма не асягнула такога ступені, як у Л. Нэйдуса і М. Багдановіча.

Юбілей „Сільскаго“ Господара“

23.III.1939 г. мінула роўна 40 год, як пачало працаваць шырока ведамае ўкраінскае Таварыства „Сільський Господар“. З гэтае прычыны 23 мің. м-ца ў Львове адбыўся юбілейны зьезд прадстаўнікоў Т-ва „Сільський Господар“, на якім было 127 дэлегатаў і 108 гасьцей.

Справаздачу з дзейнасьці Таварыства за мінулы 1938 г. здаў галоўны дырэктар яго, інж. Э. Храплович. — „Сільський Господар“ мае цяпер каля 2000 гуртоў, і 160,000 сяброў. Вылае двутыднёвік „Сільський Господар“, мясячнікі: „Хліборобська Молодь“, „Український Пасічник“ і „Практычне Садівництво“; апрача гэтага — календары і 16 кніжак што год. Грашовы абарот Т-ва кожны год сягае да некалькі сот тысяч златаў. Білянсавая надвыжка за 1938 год — 876.80 зл. Агулам Т-ва „Сільський Господар“ праводзе вялікую культурную і гаспадарскую працу сярод украінскіх земляробаў, сялян, сялянак і моладзі, якіх арганізуе і вучыць ладзячы спецыяльныя курсы земляробства, садоўніцтва, гародніцтва, пчалаводства, лекарскіх зэлак, хатняга промыслу і г. д.

Трэба сказаць, што гаспадарская, эканамічная праца Украінцаў можа быць прыкладам для іншых народаў, а між імі і для нас Беларусаў.

Я—к.

новіча. Сьведама хацелі абодва паказаць, што мовай роднай, якую некаторыя ўважаюць за бедную і простую, можна высяпваць найпрыгажэйшыя мэлёды, перадаць найглыбейшыя перажываньні, тварыць найпрыгажэйшыя формы. Абодва адчувалі подыхі надыходзячае сьмерці, сьпяшаліся хутчэй выдабыць музыку, каторая нуртавала ў іх.

У 20-тыя ўгодкі Лейбы Нэйдуса няхай гэтых пара слоў — піша ў канцы Ш. Каган — прыпомняць нам чужога паэта, які быў так блізка нашаму паэту, блізка паводле лёсу як у літаратуры, так і ў жыцьці, як быццам „Душы абодвух яшчэ ў руках Божых далі сабе таёмную прысягу“ служыць свайму народу да апошняе хвіліны свайго кароткага жыцьця“.